

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN VIERJAARLIJKS BEZOEK

De Osdorpse Montessoribasisschool

Plaats : Amsterdam
BRIN nummer : 21AD|C1
Onderzoeksnummer : 259583
Datum onderzoek : 25 november 2013
Datum vaststelling : 27 januari 2014

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
2	BEVINDINGEN	7
3	CONCLUSIE	11
	BIJLAGE 1 OORDELEN	12

1 INLEIDING

Op 25 november 2013 heeft de inspectie de Osdorpse Montessorischool bezocht. Het bezoek is afgelegd vanwege de verplichting van de inspectie om scholen voor primair onderwijs ten minste eenmaal per vier jaar te bezoeken.

Tijdens het onderzoek heeft de inspectie de kwaliteit van het onderwijs op de school beoordeeld met een beperkte set indicatoren, waarmee zij overeenkomstig de Wet op het Onderwijstoezicht (WOT) kan beoordelen of de school op belangrijke onderdelen onderwijs van voldoende kwaliteit biedt. Deze indicatoren hebben betrekking op de resultaten en de ontwikkeling van leerlingen, op de zorg en begeleiding en op de kwaliteitszorg. Conform de uitgangspunten van het programmatisch handhaven is tevens standaard gecontroleerd of de school voldoet aan bepaalde wettelijke voorschriften, waaronder de onderwijstijd.

Bijlage 1 bij dit rapport bevat een overzicht van de indicatoren en de bevindingen van de inspectie daarover.

Daarnaast heeft het bezoek tot doel informatie te verzamelen over de sociale kwaliteit van het onderwijs. Dit onderdeel is uitgevoerd als pilot en leidt niet tot oordelen over de kwaliteit van de school. Wel bevat het rapport een korte weergave van de voornaamste bevindingen.

De bevindingen uit het onderzoek in het kader van het vierjaarlijks bezoek worden gebruikt om te bezien of het reeds aan de school toegekende basisarrangement kan worden gehandhaafd. Eventueel geconstateerde tekortkomingen worden betrokken bij de eerstvolgende risicoanalyse.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Een controle van de aanwezigheid van de schoolgids en het schoolplan bij de inspectie.
- Een toets op de aanwezigheid van informatie over enkele wettelijk verplichte onderdelen in de schoolgids en het schoolplan.
- Een controle op de onderwijstijd die de school heeft gepland.
- Analyse van jaardocumenten en andere documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
- Schoolbezoek, waarbij:
 - schooldocumenten, handelingsplannen en groepsplannen zijn bestudeerd;

- enkele groepsbezoeken zijn afgelegd voor het beoordelen van de planmatige uitvoering van de zorg;
- gesprekken met de directie en de intern begeleider en een vertegenwoordiging van het bestuur zijn gevoerd.

Voor de pilot toezicht sociale kwaliteit zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:

- *Analyse van (zelf-evaluatie)documenten*: zoals documenten over de visie, doelen en het onderwijsaanbod voor sociale en maatschappelijke doelen en de resultaten van dat onderwijs, alsmede documenten gericht op de zorg en begeleiding, schoolklimaat en de sociale veiligheid van leerlingen en personeel (inclusief pestprotocol, veiligheidsbeleid en gegevens over de veiligheidsbeleving van leerlingen en personeel).
- *Vragenlijsten*: bij leerlingen van drie klassen in de groepen 7 en 8 is een vragenlijst afgenomen over aspecten van de sociale kwaliteit van het onderwijs.
- *Les- en schoolobservaties*: tijdens het schoolbezoek is tijdens de lessen en op de school als geheel aandacht besteed aan de sociale kwaliteit van het onderwijs en de onderwijsleersituatie. Ook zijn de twee lessen in het kader van ontwikkeling van sociale vaardigheden bezocht in twee bovenbouwgroepen.
- *Gesprekken*: in de gesprekken met leerlingen uit leerjaar 6, 7 en 8, leraren, personeel en directie is aandacht besteed aan aspecten van de sociale kwaliteit van het onderwijs.

Toezichtkader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek onder andere gebaseerd op het Toezichtkader po/vo 2012 en de notitie Analyse en waarderingen van opbrengsten primair onderwijs. Beide documenten zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 van dit rapport beschrijft de inspectie de bevindingen die uit haar onderzoek op De Osdorpse Montessorischool naar voren zijn gekomen. Bij de geconstateerde verbeterpunten is tevens een onderbouwing opgenomen. In hoofdstuk 3 volgt de conclusie. Bijlage 1 van dit rapport bevat een overzicht van de bij dit onderzoek gebruikte indicatoren en de bevindingen van de inspectie daarover.

2 BEVINDINGEN

Bijlage 1 van dit rapport bevat een overzicht van de bij dit onderzoek gebruikte indicatoren en de bevindingen van de inspectie daarover.

Het overzicht van indicatoren van opbrengsten, begeleiding, leerlingenzorg en kwaliteitszorg laat zien dat het oordeel op de meeste indicatoren voldoende is. Een indicator is onvoldoende en vraagt om verbetering. Het gaat daarbij bij de kwaliteitszorg om de evaluatie van het onderwijsleerproces (indicator 9.3).

Hieronder volgt een nadere toelichting op de bevindingen.

Opbrengsten

De eindopbrengsten op de Osdorpse Montessorischool zijn voldoende. Dit oordeel is gebaseerd op de resultaten van de Cito Eindtoets van de afgelopen drie jaar. De eindopbrengsten van de school liggen de laatste drie jaar net boven de ondergrens. In 2011, na correctie voor een aantal leerlingen die buiten de beoordeling gehouden mogen worden, liggen de eindopbrengsten 0,1 punt boven de ondergrens, in 2012 is dit ook het geval en in 2013 liggen de eindopbrengsten 0,3 punt boven de ondergrens na correctie voor een leerling die buiten de beoordeling gehouden mag worden. Ter toelichting geeft de school aan dat het gemiddelde aantal leerlingen met een leerlinggewicht daalt. Dit komt vooral door instromende leerlingen. In de bovenbouw is sprake van een hoger percentage gewichtenleerlingen. De school tekent aan dat daardoor voor de school hogere normen gelden dan past bij de populatie in leerjaar 8. De school onderkent echter dat de eindopbrengsten niet voldoende positief zijn en werkt er aan om deze te verbeteren.

Ook de tussentijdse opbrengsten zijn voldoende. Bij de beoordeling van de tussentijdse opbrengsten betreft de inspectie vijf toetsen uit het leerlingvolgsysteem dat de school hanteert, te weten technisch lezen in de leerjaren 3 en 4, rekenen en wiskunde in de leerjaren 4 en 6 en begrijpend lezen in leerjaar 6. Omdat voor vier van de vijf ijkpunten de gemiddelde vaardigheidsscores van de leerlingen boven de ondergrens liggen, zijn de tussenopbrengsten als geheel voldoende. Voor rekenen/wiskunde in groep 4 liggen de gemiddelde vaardigheidsscores onder de ondergrens die de inspectie hanteert. De school heeft de onvoldoende resultaten voor rekenen onderkent en besteedt inmiddels meer tijd aan het automatiseren bij het rekenen in groep 4 en 5. Ook volgen de leraren daarvoor een scholing.

Voor de leerlingen waarvan de school heeft vastgesteld dat zij op een of meer vakgebieden niet het niveau van groep 8 zullen behalen, zijn ontwikkelingsperspectieven geformuleerd. Op basis van deze documenten, met name de evaluaties van de tussentijdse doelen, kan de school aantonen dat deze leerlingen zich ontwikkelen naar hun mogelijkheden.

Het is niet mogelijk een oordeel te geven over de bereikte sociale competenties aan het einde van de schoolperiode. De school voert dit schooljaar een genormeerd instrument in. Er zijn op het moment van het schoolbezoek nog geen betrouwbare gegevens beschikbaar om een oordeel op te baseren.

Zorg en begeleiding

De Osdorpse Montessorischool gebruikt in groep 3 tot en met 8 genormeerde instrumenten en procedures om de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen te volgen. In groep 1 en 2 vinden in aanvulling daarop gestructureerde observaties van de taal- en rekenontwikkeling van de leerlingen plaats. De ontwikkeling van alle leerlingen wordt zodoende systematisch gevolgd.

De basis voor de zorgstructuur is een gedifferentieerde werkwijze voor basisvaardigheden taal en rekenen. In de groepsplannen is te zien welke leerlingen basis, intensieve of verdiepte instructie krijgen. Leerlingen voor wie de hulp in de groep niet toereikend is, krijgen speciale leerhulp buiten de groep aan de hand van een individueel handelingsplan of een ontwikkelingsperspectief. In de zorg voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften volgt de school een cyclische werkwijze. De school werkt al een aantal jaren handelingsgericht en heeft geïnvesteerd om deze manier van werken passend bij de school te maken. De leraren hebben zich ontwikkeld in de vaardigheden die het handelingsgericht werken vraagt. De stappen signalering, analyse, planmatige uitvoering en evaluatie zijn dan ook op orde.

Op vaste momenten in het jaar bespreken de intern begeleider en leraren de ontwikkeling van de leerlingen. Hierdoor signaleert de school tijdig welke leerlingen zorg nodig hebben. Het gaat hierbij ook om leerlingen met een snelle ontwikkeling. De school gaat voor de zorgleerlingen voldoende na wat de oorzaak is van de uitval en waar er hiaten zijn in de beheersing van de leerstof. In de plannen en de groepsadministratie is te zien dat de school extra begeleiding plant, uitvoert en regelmatig evalueert.

Een punt dat de school nog verder kan uitwerken is de planning, registratie en evaluatie van de zorg in de groep in de dag- of weekplanning. Ook met het oog op komende jaren, wanneer wellicht minder sprake kan zijn van ondersteuning buiten de groep, is dit aan de orde.

Kwaliteitszorg

Op de Osdorpse Montessorischool werkt een betrokken team, dat zich inspant voor de kwaliteit van het onderwijs. Binnen de uitgangspunten van het Montessorionderwijs heeft de school een werkwijze ontwikkeld waarbij sprake is van gedifferentieerde directe instructie voor de basisvaardigheden. Naast de aandacht voor de basisvakken staat in dit schooljaar de ontwikkeling van het pedagogisch klimaat centraal.

Kenmerkend voor de populatie van de school is dat voor het merendeel van de leerlingen taalontwikkeling een speerpunt is. Ondanks het feit dat het aantal gewichtenleerlingen daalt, is de Nederlandse taal niet de eerste taal voor de meeste leerlingen. Daarnaast is ook sprake van een flink aantal leerlingen dat meer uitdaging nodig heeft en leerlingen waarvoor gedrag een aandachtspunt is. De school laat zien in te spelen op de behoeften van de leerlingen. Voorbeelden daarvan zijn de aanpak van woordenschatontwikkeling met veel aandacht voor schooltaal-woorden, afspraken die zijn gemaakt over aandacht voor taal in rekenen en zaakvakken, het aanbod voor plusleerlingen en de anti-pest aanpak.

De school evalueert de opbrengsten van de leerlingen en verbindt hieraan conclusies voor de inrichting van het onderwijs. De school is er trots op dat het opbrengstgericht werken zich ontwikkeld heeft tot een werkwijze waarbij het hele team betrokken is. De school signaleert dat voor rekenen in leerjaar 4 en 5 de doelen niet worden gehaald en een verbetering nodig is. De interventie richt zich op de aandacht voor het automatiseren van rekenvaardigheden. De leraren volgen daarvoor een cursus.

Ook de wijze waarop de school op een planmatige wijze werkt aan verbeteringen en de kwaliteit van het onderwijsleerproces borgt, is op orde. In het actieplan 2013-2014 is het speerpunt pedagogisch klimaat concreet uitgewerkt. De school kan aan de hand van het plan de voortgang monitoren en evalueren. De borging van eerder uitgevoerde verbeteringen, zoals de woordenschataanpak en handelingsgericht werken, is op orde omdat de school zowel afspraken vastlegt (OSM-map) als deze controleert (door klassenbezoek) en levend houdt (in gepland teamoverleg). In aanvulling daarop krijgen nieuwe leraren scholing om de afgesproken werkwijze voor woordenschat uit te kunnen voeren. Evaluaties van opbrengsten en ondernomen verbeteractiviteiten worden gedeeld met de ouders en andere belanghebbenden, zowel mondeling als schriftelijk in algemeen toegankelijke documenten (onder andere de schoolgids en de website). De verantwoording over de gerealiseerde onderwijskwaliteit is dan ook op orde.

Op één onderdeel schiet de kwaliteitszorg te kort. Het gaat dan om het evalueren van de kwaliteit van het onderwijsleerproces (indicator 9.3). De school heeft geen instrumentarium om de kwaliteit van alle belangrijke aspecten van het onderwijs op een betrouwbare wijze te meten, te analyseren en te evalueren (indicator 9.3). De school heeft dit ook zelf al onderkend en voert daarvoor dit jaar een instrument in.

Pilotonderzoeksociale kwaliteit

In het pilotonderzoek naar de sociale kwaliteit van het onderwijs is aandacht geschonken aan het onderwijsaanbod, het onderwijsproces en de resultaten van de school op dit terrein, en aan de wijze waarop de school zorgt draagt voor de kwaliteit van deze aspecten van het onderwijs.

De school heeft een aanbod gericht op de ontwikkeling van de sociale en maatschappelijke competenties van leerlingen. De Montessori werkwijze zorgt ervoor dat de leerlingen dagelijks in heterogene leeftijdsgroepen oefenen met samenwerken en elkaar helpen. Om tegemoet te komen aan de kerndoelen gebruikt de school geen aparte methoden voor de ontwikkeling van sociale en maatschappelijke competenties, maar baseert zij zich op de methoden voor taalonderwijs en de zaakvakken. Daarnaast wordt aan de hand van het Jeugdjournaal aandacht besteedt aan actuele onderwerpen. Ook nemen leerlingen deel aan diverse projecten en activiteiten waardoor ze deze vaardigheden kunnen oefenen en toepassen, zoals activiteiten in de wijk en projecten voor goede doelen.

De school verzamelt gegevens over het welbevinden en de veiligheidsbeleving van leerlingen, en deed dat voor het laatst in 2009. De school beschikt nog niet over gegevens die een beeld geven van de sociale en maatschappelijke competenties van leerlingen. De school voert daar dit schooljaar een genormeerd instrument voor in.

De Osdorpse Montessorischool heeft haar visie, de concrete onderwijsdoelen en het aanbod met betrekking tot de sociale en maatschappelijke doelen beschreven in haar schoolplan en de OSM-map. De school beschikt over documenten waarin het beleid rond de waarborg van de sociale veiligheid van leerlingen en personeel is vastgelegd. Deze documenten betreffen preventief beleid, beleid gericht op het optreden bij pesten en incidenten, beleid gericht op het afhandelen van incidenten en een actueel pestprotocol.

3 CONCLUSIE

Kwaliteit

De inspectie concludeert dat de onderwijskwaliteit op de Osdorpse Montessorischool op een van de onderzochte onderdelen verbeterd kan worden. De inspectie handhaaft het reeds toegekende basisarrangement. De bevindingen zullen worden betrokken bij de eerstvolgende risicoanalyse, waarbij opnieuw de vraag aan de orde is of het toezichtarrangement eventueel moet worden aangepast.

Naleving

De inspectie concludeert tevens dat er geen tekortkomingen zijn in de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.

BIJLAGE 1 OORDELEN

In onderstaande tabellen vermeldt de inspectie welke indicatoren in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader primair onderwijs 2012. Indicatoren die bij een kwaliteitsonderzoek de doorslag geven of een school (zeer) zwak is, de zogeheten normindicatoren, zijn gemarkeerd met een asterisk. Voor een overzicht van alle normindicatoren zie het Toezichtkader po/vo 2012 op www.onderwijsinspectie.nl. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten)

In verband met het programmatisch handhaven heeft de inspectie daarnaast enkele controles uitgevoerd op bepaalde wettelijke voorschriften. Of de school wel of niet voldoet aan deze wettelijke vereisten wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

Opbrengsten		1	2	3	4	5
1.1*	De resultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			•		
1.2*	De resultaten van de leerlingen voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde tijdens de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			•		
1.4	Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden.			•		
1.5	De sociale competenties van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht.					•

Begeleiding		1	2	3	4
7.1*	De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			•	

Zorg		1	2	3	4
8.1	De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben.			•	
8.2	Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.			•	
8.3*	De school voert de zorg planmatig uit.			•	
8.4	De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.			•	

Kwaliteitszorg		1	2	3	4
9.1	De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.			•	
9.2	De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.			•	
9.3	De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.		•		
9.4	De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.			•	
9.5	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.			•	
9.6	De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.			•	

Wet- en regelgeving		Ja	Nee
NT1A	De inspectie is in het bezit gesteld van de geldende schoolgids (art. 16, lid 2 en 3, WPO).	•	
NT2A	De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende schoolplan (art. 16, lid 1 en 3, WPO).	•	
NT4A	Er is voldoende onderwijstijd geprogrammeerd om te kunnen voldoen aan de daarvoor gestelde minima (art. 8, lid 7 onder b, WPO).	•	
NT4B	Er is maximaal zevenmaal een onvolledige schoolweek geprogrammeerd voor de groepen 3 t/m 8 (artikel 8, lid 7 onder b, WPO).	•	

